

R.K. Basisschool De Caegh
Laan van Meerweijde 2
1713 BM Obdam
0226-451375
www.bs-decaegh.nl
directie.decaegh@skowf.nl

Kwaliteitskaart: Omgaan met (on)gewenst gedrag

Domein:	Gedrag
Verantwoordelijk(en):	Dorien, Mireille, Paul, Kim en Anja (leden werkgroep) & team
Geëvalueerd:	startbespreking 13 maart 2023 Kwaliteitskaart gedrag SKOWF De Caegh (herzien maart 2023)

Achtergrond:

Een goed pedagogisch klimaat is een voorwaarde om tot leren te komen. Vanuit de basisbehoeften relatie, competentie en autonomie bouwen wij ons onderwijs op.

Relatie

Kinderen hebben behoefte aan relatie. Ze willen het gevoel hebben erbij te horen, deel uit te maken van een gemeenschap. Hoewel in een gemeenschap conflicten zijn en men rekening moet houden met elkaar, voelt men zich er in principe veilig. Kinderen en volwassenen voelen zich gezamenlijk verantwoordelijk voor een goede sfeer. Als het lastig wordt, kan de leerling rekenen op steun van de leerkracht.

Competentie

Kinderen willen laten zien wat zij kunnen en zichzelf als effectief ervaren. In onze school bieden we de leerling ruimte om passende leerdoelen voor zichzelf te formuleren en voor hem/haar haalbare resultaten te boeken. We hebben hoge verwachtingen van leerlingen en zijn beschikbaar voor hulp en ondersteuning.

Autonomie

Kinderen willen het gevoel hebben dingen zelf te kunnen doen. Zelf beslissen en zelf keuzes maken kan alleen in een omgeving waarin je elkaar respecteert. Het bieden van veiligheid, ruimte, begeleiding en ondersteuning is een voorwaarde. Individuele vrijheid is belangrijk en wordt gestimuleerd, maar altijd in relatie met de ander en met behoud van diens vrijheid én jouw verantwoordelijkheid daarvoor.

Wanneer wij er in slagen om aan deze natuurlijke behoeftes tegemoet te komen, is er welbevinden, motivatie, inzet en zin in leren.

Doelen:

- Leerkrachten, ouders en leerlingen vertonen juist gedrag om een fijn, open en veilig leerklimaat te scheppen, waarin leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Daarbij gaan we uit van eerst begrijpen, voordat we begrepen willen worden.
- Helderheid scheppen in de omgang en aanpak bij (ongewenst) gedrag.
- Gedrag als onderdeel van sociaal emotionele ontwikkeling, als leerlijn, uitzetten voor de hele school.
- Nagaan met elkaar: wat is passend en niet passend gedrag op welke leeftijd.
- Schoolbreed onderzoeken of we t.a.v. regels en afspraken dezelfde taal spreken en op een lijn zitten.
- De kinderen weten wat er van ze wordt verwacht.
- Leerkrachten krijgen handvatten om met gedrag in verschillende leeftijdsfasen om te

gaan(te reageren, te handelen en op welke wijze).

- Ook weten we wanneer ouders geïnformeerd en betrokken worden als het eens misgaat. Op deze manier worden ze partner in de driehoek: leerkracht, kind, thuis.

Beschrijving (op welke manier werken we op De Caegh) :

Uitproberen/ ter discussie

Bij de start van het schooljaar:

- Jouw wensen t.a.v. van sfeer en leren duidelijk maken aan kinderen en ouders (denk aan kracht van gezag)
- Wat voor klas willen wij zijn. Dit bespreken met de kinderen en daar klassencontract voor opstellen (regels)
- Hoe gaan we **nu** met elkaar om ...wat speelt er en welke items zijn er meegenomen vanuit de vorige klas.(ook ouders daarvan op de hoogte brengen tijdens infoavond)
- Grip op de groep activiteiten (Gouden en Zilveren weken)
- Kanjerlessen
- Trainen van vaardigheden (zitten, luisteren, fluisteren, organiseren van spullen, naar de gym,toilet, gang)
- Uitleg positief en negatief gedrag uitleggen aan de klas.(dus de ringaanpak als houvast voor jou en de leerlingen)

Rond herfst

- Evaluatie van de groepen schoolbreed m.b.v. piramide,
- Kanjervragenlijsten **en vragenlijst uit de ringenaanpak** gebruiken als meetmoment, om de ervaringen en welbevinden van de kinderen te evalueren.
- Kindgesprekken en kind-oudergesprekken (10 min)

Kleuterbouw:

- Klassikaal oefenen en trainen in lesjes (kanjerlessen, drama e.d)
- Als het misgaat: Stippe Stappe aanpak (o.a. rode en groene kaarten). Benoem het gewenste gedrag door concreet te zeggen wat het kind goed doet en hetzelfde bij ongewenst gedrag (Stippe stappe aanpak).
- Voorstel: uitspelen van situaties (zit ook structureel in kanjertraining.
- Ouders betrekken om te ondersteunen en mee te denken.
- Als er na 6 weken geen verbetering in gedrag te zien is bespreken met IB-er.

Groep 3-4

- Trainen van gedragsvaardigheden door kanjerlessen, drama en “droge” lessen...zo doen we dit hier. Voor-en nadoen.
- indien nodig: Stippe Stappe aanpak (individuele leerling + observatie gedragspecialist), extra oefenen met een groepje (groepje) of klassikaal ringaanpak schema met namen +/- gebruiken (klassikaal).
- Bij min gedrag consequenties helder hebben voor jezelf en de kinderen, die haalbaar en passend zijn.
- Als het gedrag opvallend blijft en niet corrigeerbaar; ouders mee vragen te denken.

- Actieplan maken met ouders en IB'er om gedragsverandering tot stand te brengen.

Groep 5 t/m 8

- Trainen van vaardigheden, kanjerlessen, sociogram en kanjervragenlijsten, evt. nulmeting door enquête uit de ringenaanpak.
- Voorstel: schoolbreed ringaanpak inzetten vanaf het begin (zo doen we dit hier m.b.v +!-)
- Consequenties helder hebben bij ongewenst gedrag; dit kunnen we bespreken, wat is haalbaar en passend.
- Als het gedrag opvallend blijft en niet corrigeerbaar; ouders mee vragen te denken.
- Actieplan maken met kind, ouders en IB'er om gedragsverandering tot stand te brengen.

Afspraken (regels en routines):

- Aandacht voor klassenmanagement, afspraken en schoolregels.
- We maken onderscheid tussen onprettig gedrag, licht probleemgedrag, ernstig probleemgedrag en grensoverschrijdend gedrag.
Als er sprake is van onprettig of licht probleemgedrag brengen we de afspraken en routines bij de leerling in herinnering en oefenen deze totdat het juiste gedrag wordt vertoond.
Als er sprake is van ernstig probleemgedrag of grensoverschrijdend gedrag worden er afspraken met de leerling gemaakt en worden ouders geïnformeerd.
Daarbij gaan we altijd met de leerling - en eventueel ouders - in gesprek om te achterhalen waar het gedrag vandaan komt. Gedrag is een uiting en komt dus ergens vandaan. Welke 'vraag' of 'behoefte' ligt ten grondslag aan het gedrag? Dit vraagt om goed kijken, empatisch luisteren en een attitude waarbij de leerkracht ook kijkt naar zichzelf en het eigen aandeel in de relatie.
- Ouders meenemen in de aanpak: door een gesprek te voeren hierover en te informeren tijdens infoavond
- Introduceren bij de kinderen bij de start van het schooljaar
- Naast wekelijkse kanjerlessen, ook het gedrag bespreken en evalueren op klassikaal niveau en evt. op individueel niveau. (wat gaat al goed met het buitenspelen, op de gang, het samenwerken, luisteren e.d. waar gaan we aan werken...)
- Staat de leerling bij het uitroepteken of de min, kan diegene niet meer naar de plus.
- Het min-gedrag wordt genoteerd en gecommuniceerd met ouders via Parro. De leerling blijft na tot 14.15 uur (**stap 1 sanctieladder**)
- Ib-er en gedragspecialist worden op de hoogte gebracht en ingeschakeld bij terugkerend min gedrag
- Bij 3x terugkerend min-gedrag en/of grensoverschrijdend gedrag een actieplan koppelen in overleg met kind en ouders. Actieplan: Waar ga je aan werken? (**stap 2 sanctieladder**)
- Ib er en gedragspecialist ondersteunen de leerkracht en leerling.
- Evt. in OT brengen
- Actieplan wordt 4 weken uitgeprobeerd en geëvalueerd met kind en ouders
- Werkt het niet en blijft het ongewenste gedrag, dan vraagt de leerkracht een gesprek met IB, Directie en gedragspecialist aan om passende vervolgstappen te kunnen nemen.

Zie hiervoor de sanctieladder vanaf stap 3 (bijlage 1).

Materialen:

- Kanjerlessen
- Grip op de groep
- Ringaanpak materialen

Wat zien we? (bij leerlingen, leerkrachten en ouders):

- Leerlingen weten waar ze aan toe zijn. Er wordt meer voorspelbaarheid geboden en consequenties zijn bekend.
- Ouders worden in een vroegtijdig moment betrokken. Namelijk aan het begin van het schooljaar en worden partner als het misgaat.
- De normen en waarden van school worden beter in kaart gebracht.
- Leerkrachten krijgen naast de preventieve lessen van de kanjertraining ook een concreet stappenplan waardoor ze meer greep hebben op ongewenst gedrag.

Verantwoording van de kwaliteit:

- De werkgroep bestaande uit Dorien, Mireille, Kim, Paul en Anja zijn verantwoordelijk voor de introductie, uitleg, voortgang, evaluatie en borging.
- Gedrag op de agenda van teamvergaderingen.

Actiepunten:

Schooljaar 2022-2023 (team/bouwvergadering)

- bespreken klassenmanagement en schoolafspraken
- Ringaanpak: ervaringen delen

Schooljaar 2023-2024 (studiedagen/startdag)

- bijscholing kanjertraining (kanjertaal, vragenlijsten en kindgesprekken)
- inzet/ implementatie schoolbreed ringaanpak + training
- bijscholing pedagogisch verstaan (waar komt gedrag vandaan?)
- kwaliteitskaart gedrag borgen
- Uitvoering pestprotocol

Externe mogelijkheden:

- Schoolbreed Kanjer opfris workshop,
- Basistraining De Ringaanpak.
- Stichting School en Veiligheid (gedragen en bouwen aan gedrag)
- 'bijscholing kijken achter gedrag' door Mireille
- scholing kindgesprekken (SKO academie)

Evaluatie & borging:

- Gedurende het schooljaar worden de ervaringen van leerkrachten gedeeld tijdens een vergadermoment.
- De gemaakte afspraken worden regelmatig even teruggehaald en genoteerd in een beleidsdocument.

Bijlage 1: Sanctieladder

Stap 1:

- Leerling blijft een kwartier langer op school (t/m 14.15 uur)
- In gesprek met leerling over het getoonde gedrag, er worden duidelijke afspraken gemaakt.
- Ouders worden via Parro geïnformeerd.
- Dit bericht wordt ook in Parnassys / inlegvel klassenmap genoteerd (notitie).
- Leerkracht helpt en ondersteunt leerling om herhaling te voorkomen en alternatief, positief gedrag aan te leren.
- Leerkracht kan de Intern Begeleider vragen om mee te kijken en mee te denken.

Stap 2:

Indien er sprake is van structureel (3x opeenvolgend) min gedrag of extreem gedrag.

- Bij herhaling (3x opeenvolgend min gedrag) of bij extreem gedrag (fysiek geweld) wordt de ouder telefonisch op de hoogte gebracht van de gedragingen/ het incident.
- In een gesprek met ouders en leerling worden (hernieuwde) afspraken gemaakt:
=> **Er wordt een actieplan opgesteld: Waar gaat de leerling aan werken.....**
- Actieplan wordt 4 weken uitgetest en geëvalueerd met kind en ouders
- Notitie in Parnassys.
- Leerkracht helpt en ondersteunt leerling om herhaling te voorkomen en alternatief, positief gedrag aan te leren.
- Leerkracht en/of ouders kunnen de Intern Begeleider vragen om mee te kijken en mee te denken.
- Stap 2 vervalt wanneer er na 4 weken niets is voorgevallen (het actieplan heeft gewerkt).
- Bij een herhaling van ernstig of grensoverschrijdend gedrag na 4 weken wordt nogmaals stap 2 toegepast.

Stap 3:

- Werkt het niet en blijft het ongewenste gedrag (herhaaldelijk ernstig probleemgedrag of grensoverschrijdend gedrag) , dan vraagt de leerkracht een gesprek met IB, directie en gedragsspecialist aan om passende vervolgstappen te kunnen nemen.
- De leerling is ook aanwezig bij dit gesprek.
- In dit gesprek wordt nadrukkelijk gekeken naar de onderliggende hulpvraag. Welke ondersteuning - intern of extern - is nodig om de leerling naar juist gedrag te helpen? Hier wordt een interventie op gezet.
- Notitie in Parnassys.
- De leerling krijgt het recht om hier gedurende een passende periode mee aan de slag te gaan. Wanneer het probleemgedrag gedurende deze periode optreedt, en dit gedrag levert gevaar op voor de (sociale) veiligheid van anderen, wordt de leerling bij directie of in een andere groep geplaatst voor de rest van de dag of dagdeel.

Stap 4:

- Wanneer ouders en/of leerling weigeren om mee te werken aan een stuk hulpverlening en probleemoplossing
- Wanneer de ingezette interventies binnen een passende termijn geen verbetering van gedrag laat zien

- Ouders en leerling worden opnieuw uitgenodigd voor een gesprek met leerkracht, Intern Begeleider en directeur van de school.
- Er volgt een officiële waarschuwing vanuit de directie.
- Er worden passende consequenties bepaald.
- Notitie in Parnassys.

Stap 5:

Wanneer alle voorgaande stappen geen verbetering van gedrag opleveren, zal een time-out volgen. Dit betekent een ontzegging van toegang tot de school gedurende 1 schooldag ([protocol time-out, schorsen en verwijderen](#))

📄 [Protocol toelaten, time-out, schorsen en verwijderen \(2022\).pdf](#)

Stap 6:

Bij herhaaldelijk ernstig wangedrag van de leerling (of ouder) waardoor de leerling (of ouder) een ernstige bedreiging vormt van de orde, rust en/of veiligheid op school kan de leerling een schorsing opgelegd krijgen. Hiervan is sprake als de leerling tijdelijk - maximaal 1 week - het recht op onderwijs wordt ontzegd ([protocol time-out, schorsen en verwijderen](#))

📄 [Protocol toelaten, time-out, schorsen en verwijderen \(2022\).pdf](#)

Bijlage 2: Categorieën in gedrag

Afspraken en routines: kinderen waarschuwen met een vaste kanjerzin: stop daarmee!		Min-gedrag	
1. Onprettig gedrag	2. Licht probleem gedrag	3. Ernstig probleem gedrag	4. Grensoverschrijdend gedrag
Leerling kijkt je niet aan tijdens een gesprek → dit hangt samen met pedagogisch tact, leerlingafhankelijk	Bemoeien met anderen	Niet willen samenwerken met een klasgenoot (wanneer dit wel de opdracht is)	Met spullen gooien die daar niet voor zijn bedoeld
Praten met je mond vol Ja maar....	Over de gang rennen	Liegen	Brutaal/bijdehand gedrag naar volwassenen in de school, gezag niet respecteren
	Het laatste woord willen hebben	Chromebook van een ander bewust afsluiten	Uitlachen
	Het verschil niet zien tussen een grapje en iemand kwetsen	Niet meedoen aan het dagprogramma van de groep (bewust)	Schelden
	Door iemand of door de instructie heen praten	Tekenen op andere materialen dan papier	Anderen buitensluiten

	Tijdens instructie naar het toilet gaan	De toiletten buitensporig vies achterlaten	Fysiek geweld of dreigen met fysiek geweld (slaan, schoppen etc, maar ook prikken met een prikpen of scherp potlood)
	Met je stoel wippen	Gebruikte en geleende materialen niet opruimen of terugbrengen	Seksueel intimiderend gedrag
	Achterover hangen met je stoel	Niet naast iemand willen zitten	Stelen
	Geluiden maken met pen, liniaal etc.	Materialen bekrassen	Vandalisme, materialen moedwillig stukmaken
	Petten en capuchons dragen in de klas en de gang	Schreeuwen → situatieafhankelijk, pedagogisch tact	Grof en onbehoorlijk gedrag, zoals bv middelvinger opsteken
	Voeten op tafel	Je niet aan afspraken houden (ja zeggen en nee doen of andersom)	Pesten
	Jassen en tassen op de grond ipv aan de kapstok	Grof en onbehoorlijk taalgebruik	
	Op de vensterbank zitten Op de tafel zitten		
	Bakje van de puntenslijper heen en weer schuiven / op de grond laten		

	vallen		
	Snel naar een plekje toe rennen omdat je daar graag wilt zitten		
	Chromebook niet opruimen		
	Met veel kabaal binnenkomen na het buitenspelen		
	Bewust gymspullen thuis laten omdat je niet mee wilt doen		
	Niet helpen opruimen in de klas		
	In je werkboeken / schriften /of leesteksten tekenen of krassen. Ook wisbordjes vallen hieronder		
	Ik was het niet / ik deed het niet		
	Gekke geluiden maken		
	Je bewust aan klassikale / groepsactiviteiten onttrekken		